

מה מגמות באיסטרטגיה העולמית

(מתוך הברורים בבטאונר המחשבה הצבאית בצרפת)

הפצצה האטומית, אף בצורתה ה"משוכללת", תוכל להוות "נשק מכריע" רק בתנאי, שלאחד הצדדים תהיה כמות כזאת של נשק זה, אשר תעלה בהרבה על הכמות העומדת לרשות היריב, וכן אם תהינה בידיו האפשרויות המעשיות להשתמש באופן יעיל בעדיפות כמותית זו. מענין לציין, כי לגבי עצם העובדה אם יש או אין ברשות ברית-המועצות נשק אטומי — אין עוד כל ויכוח. השאלה היא: מה הן הכוחות של נשק אטומי, הנמצאות ברשות שני המחנות.

הגנרל ג. סבטיה מניח, כי ברשותן של ארצות הברית כ־500 פצצות אטומיות, לפי חישוב של ייצור שתי פצצות לשבוע, מאז הטלת הפצצה הראשונה על הירושימה. אם להביא בחשבון "אבדות" של 15% בעת העברת הפצצות מבסיסים קדמיים באירופה ומקומות נוחים אחרים אל המטרות, תוכלנה ארצות הברית לה־טיל כ־425 פצצות אטומיות במשך ימים מעטים — עד כמה שיספיקו לכך כוחות-המפציצים.

לעומת זה מניח סבטיה, כי אין לברית המועצות יותר מ־20 פצצות אטומיות, * ובגלל המרחק הגדול יותר שאוירוניה יצטרכו לעבור, לא יגיעו כ־25% מפ־צצותיה אל המטרה, והיא לא תוכל להטיל יותר מ־15 פצצות. ברור הדבר שאם ברשות הסובייטים חמרים רדיו אקטיביים אחרים, כי אזי יחס-הכוחות עלול לה־יות שונה בהרבה מהנ"ל.

על כל פנים ברור, שאי-השויון בכוח אטומי בין שני הצדדים לא ימשך ללא גבול, וקיימת הנחה כי באמצע שנת 1952 יחול בשטח זה שינוי ניכר לטובת ברית המועצות.

הגנרל סבטיה מסביר, כי הרס פצצת-הירושימה לא עלה על ההרס שנגרם לטוקיו על ידי הפצצה חד־פע־מית "רגילה" של 400 אוירונים, ** אולם השפעתה הרפסיכולוגית של פצצה אטומית חדישה תהיה עצומה ותעלה על נזקה הפיסי. יתר על כן: אומה גדולה יכר לה לעמוד מבחינה רוחנית ומעשית בפני אבדות, אפילו של 4 מליון הרוגים וכ־20 מליון פצועים במשך, נניח, כארבע שנים. אולם אם אבדות אלו תבואנה במשך שבועות מעטים, עלול הכל להתמוטט, ביחוד אם נביא בחשבון את ההתקפה

העתונות הצבאית-המקצועית מרבה לנתח את הרצב האסטרטגי בעולם, את סיכויי ההתפתחות המדעית-הטכנית, דרכי הלחימה ותהליך המאורעות הצבאיים במקרה של מלחמת-עולם שלישית. הבטאונים המקצועיים בצרפת מגלים ערנות רבה ביותר בשטח זה, בגלל מצבה המיוחד של מדינה זו וסיכוייה הרבים להיות שדה-קרב גם בהתמודדות החדשה. ההתענינות הטבעית הזאת של הצרפתים, הרצון לספק אינפורמצייה רצינית למספר רב של מעוניינים, הביאו גם לידי מידה מסוימת של עצמאות מחשבה וגישה בקורתית. אף-על-פי שצרפת מהווה חלק ממדינות האמנה האטלנטית, מצטיינת הערכת-המצב, בפיהם של המומחים הצרפתיים, במידה לא קטנה של אוביקטיביות. נטיתם של הפרשנים לבסס ככל האפשר את טענותיהם, ובעיקר בויכוח על השאלה "כלום כיבושה של צרפת דבר בלתי נמנע הוא" — הביאה לידי גילוי עובדות והשערות מענינות בעתונות הצבאית הפריסאית, בה משתתפים קצינים גבוהים, וביניהם גם כאלה המקורבים למטה הכללי המערבי שבפונטנבלו. יש וניתוחים כאלה של האסטרטגיה העולמית כוללים גם השערות ביחס להתפתחות המאורעות הצבאיים במזרח התיכון על רקע-הערכה בהיקף עולמי.

בעיני הפרשנים הצרפתיים אין כל ספקות לגבי האופי ה"טוטאלי" של המלחמה העתידה. זו תהיה "מלחמת השקפות עולם", אשר בה עתידים להשתמש שני הצדדים בכל האמצעים העומדים לרשותם ולהעביר את המלחמה לכל פינות העולם, אם לא תמיד באופן פיסי, הרי לפחות בצורת מאבק רעיוני-פסיכו־לוגי.

הבעיה הראשונה המתעוררת עם ניתוח האפשרויות האסטרטגיות היא: האם תהיה המלחמה מתבזק או מלחמת-התשה? אין כל ספק, בדבר התשובה—אם בידי צד אחד ימצא נשק מכריע, כפי שהייתה, למשל, הפצצה האטומית האמריקאית בהירושימה, או המוסקט והתותח במלחמת קורטס נגד האצטקים במכסיקו. אך, האם תהיה הפצצה האטומית נשק מכריע גם במלחמת העולם העתידה? זוהי הבעיה המרכזית בכל הניתוחים האסטרטגיים.

* באפריל 1945 — המע
** החישובים וההשערות הם ממחצית השניה של שנת 1950 — המע

הפסיכולוגית, שתבוא יחד עם ההפצצה, וחוסר האפשרות לטפל בפצועים והרוגים כה רבים בבת-אחת במצב של הרס כללי בשטחים נרחבים.

אולם, לפי חישובו של הגנרל ל. מ. שאסין, מחיל-האוויר הצרפתי, עלולות האבדות „האטומיות” להיות הרבה יותר גדולות. לפי הערכה של 100.000 אבדות לפצצה אחת (זה היה מספר האבדות בהירושימה, ומ־אז חלו שכלולים. — אם כי הללו נחרחו הן בפצצה עצמה והן בגנה בפניה), תוכל אמריקה לגרום, כמעט בבת-אחת, למותם של ארבעים מיליון נפש. הגנרל שאסין מגיע למספרים מזעזעים כאלה, לאחר שהוא מביא תחילה הוכחות, כי בבריית-המועצות קיימת מות אמנם „מטרות” מתאימות ב־92 ערים שאוכלוסייתן היא מ־100.000 ועד 4 מיליון תושבים. שאסין מסביר גם מדוע יוכל, לדעתו, הרוב המכריע של המפציצים להגיע למטרותיו: „ראדאר”, לתותחים נ.ט. ואפילו לאוירונים קרב מטיפוס מטוסי המפלט-הדחף ישנה תקרה מכסימלית, ובגובה 13—10 ק"מ יעילותם הנה כבר ירודה מאוד. — לעומת זה יכולים אוירונים „ב-36” * לטוס בגובה העולה על 12.000 מטרים, ולהם סידורי העלמה בפני „ראדאר” ואמצעי התגוננות אחרים. (אכן, בענין זה קיימת גם דעה שונה בהחלט). **

דעתם של כמה מהמשקיפים היא שאם אמנם תגרמנה לצד אחד אבדות במימדים כאלה, הרי גם צבאותיו לא יוכלו להמשיך בקרב, מחוסר אספקה וכל שאר שרותי-העורף.

אין ספק, איפוא, שאם בידי אחד הצדדים יהיה „נשק מכריע” בצורת הפצצה האטומית (תוך הסייגים הנ"ל), ואם יוכל להשתמש בנשק זה ביעילות ובמהירות — תהיה מלחמת העולם הבאה מלחמת בזק. אולם אין זו אלא אחת האפשרויות. אם יוכל הצד השני להעמיד מול הנשק האטומי נשק דומה בכוח ההרס, או אם יוכל הצד השני להקטין את אבדותיו על ידי אמצעי התגוננות יעילים — יוצר מצב אתחלתי של „תיקו”, וההתמודדות תלבש צורה של מלחמת התשתית-כוחות. ***

* מפציצי-הענק האמריקאי, בעלי 6 מנועים, אשר נועדו להטסת פצצות-אטום למרחקים גדולים. — המע'. ** ודעה מנוגדת זאת נזונה אף ממקורות אמריקאיים צבאיים — כגון „הזמנת” הצי לערוך תמרון, בו יוכח, כי מטוסי-הקרב שלו יכולים לחסל על נקלה את מפציצי ב־36. — המע'.

*** על הקורא לזכור, כי השימוש כאן במונח „מלחמת-התשה” הנו יחסי, לעומת האנטי-תזה (הציר המנוגד) של הדברת צד אחד, תוך ימים ממש, באמצעות „נשק-הכרעה”, שבעצם במלחמות בין צדדים שונים פחות

במלחמה בה יהוה ה„אטום” את הנשק המכריע, תשמש האויריה גורם חשוב מאד, כאמצעי לשיפור; ורק השימוש ב„פצצת-כיס” אטומית יוכל להביא להפעלת גורמי הפצצה אחרים, כגון סוכנים, תותחים מרחיקי-טווח וכיו"ב. אולם, לגבי מלחמת התשה מתעוררת מיד השאלה: האם ירכוש לעצמו חיל-האוויר עליונות לעומת הכוחות היבשתיים והימיים? האם ערכו היחסי של חיל-האוויר יגדל מאוד במלחמת עולם שלישית כי תבוא?

רק הצד שהשיג עליונות מכרעת באוויר יוכל לנצח במלחמת-עולם עתידה, — טיעון הגנרל ג'ררדו, ראש המטה של חיל-האוויר הצרפתי לשעבר. הוא גם סבור, כי העתיד-לנצח יצטרך בראש ובראשונה לנצח בהתמודדות באוויר ולערוך קרב-מטוסיים זה כקרבת-יחה למערכה כולה, (כדוגמת „המערכה על בריטניה” ערב נסיון הפלישה, של א.ב.א.ה, אחר שהפסידו הנאצים בהסתערות האוירית). ואילו לטרקול. פופלין יוצא נגד הנחה זו ומסביר, כי המלחמה תתנהל על ידי שלושת השירותים-הלוחמים (חיל-הצבא, צי-המלחמה, חיל-האוויר) וכן על ידי כוחות גריליה בעלי ממדים הרבה יותר רחבים מאשר במלחמת העולם השנייה, אשר יפעלו גם כחטיבות גדולות, בעורף הקרוב והרחוק של האויב*. אשר לחיל האוויר, ישולב זה בפעולות שעל פני הקרקע והים. שני הצדדים ינסו לתמוך מן האוויר בפעולות הכוחות היבשתיים והימיים שלהם, הפיקוד של כל צד לא יוכל להתעסק ב„הכרעות אויריות”, בה בשעה שמלוא כוח חיל-האוויר יידרש לפעולות תמיכה. בכל זאת, נוטה גם פופלין להנחה, כי עליונות באוויר הנה גורם ראשון-במעלה במלחמה הבאה אם כי עליונות זו תושג לא-ודוקא בקרבות ישירים בין חילות-האוויר, אלא תוך כדי פעולות-משולבות שונות.

קשה לדעת האם גישת המומחים הצרפתיים לבעיית ערכו היחסי של חיל-האוויר הנה באמת אוביקטיבית. סיכוייה של צרפת להנצל מפלישה ומקרבות קשים על אדמתה תלויים דוקא במידת חשיבותו של חיל-האוויר, כמשקל-נגדי לכוחות יבשתיים עדיפים. יתכן, איפוא, כי הערכות מסוג זה, הבאות ממקורות רשמיים למחצה, כונתן להשפיע השפעה חיובית על

או יותר לא ידעו כדוגמתו בעבר. גם במסגרתה של מלחמה ללא „הכרעה אטומית” — יתכנו מסעות-מלחמה, המביאים תוך שבועות, או חדשים מעטים, לידי כיבושן של ארצות ואף יבשות שלמות, או לפחות חלקים נכרים של חלקי-תבל כאלה; אלא שיתכן, כי במסעות-כיבוש כאלה לא יהיה עדיין משום הכרעה סופית. — ואולי אה"כ אפשר ויפתח השלב של „מלחמת-התשה” מפורשת ומובהקת. — המע'.

* עיין — הרשימה בחוברת זו על המחתרת-כנשק במלחמת-עתידי (המובאת אחרי „במת-מערכות”) — המע'.

הרוח הכללית של הצבא הצרפתי והאוכלוסיה האזרחית. אולם גם בצרפת אין אחדות דעות ביחס לערכו של חיל-האוויר בתנאים החדשים. סגן-האדמירל פיאר ברג'ו מניח באחת החוברות האחרונות של "השקפת ההגנה-הלאומית" כי למרות הגדלה אפשרית בהשפעתה של ההפצצה האסטרטגית מן האוויר, כתוצאה מהמצאת פצצת המימן, יחול צמצום בהיקף מבצעי-ההפצצה ההמוניים, נוסח 1943—1945. המצאת קליעים נגד-מטוסים, המודרכים על ידי הרדיו ואשר כושר קליעתם למטרה הנו רב מאוד בהשוואה לפגזים "רגילים", עלולה לשנות את כל היקף השימוש במפציצים במלחמה הבאה. ברג'ו איננו היחידי המביע את הדעה, שבשטח ההגנה נגד מטוסים קיימות המצאות מדעיות רבות, אשר לא זכו כלל לפרסומת בצבור, ואפילו לא בחוגים מצומצמים יותר. אם תתאמת הנחה זו, יתכן כי יקטנו במידה רצינית סיכוייה של פצצת-האטום ליהפך לנשק מכריע; אם-כי יש להביא בחשבון, שהשימוש בה יבוצע בודאי ע"י אוירונים בודדים, ומוגנים-היטב, שסיכויי גילויים קטנים באופן יחסי וכושר התנגדותם רב.

גם בשטח זה חלו בשנה האחרונה שכלולים טכניים רבים. נוצר טיפוס מיוחד של אוירוני-קרב, אשר נבנה במיוחד לשם ליווי מפציצים וחדירה לעומק שטחי האויב. אוירונים אלה נגררים עד לתחום השטח ה"מסוכן" על ידי המפציצים המיושנים-במקצת B-29 ("מצודות-מעופפות רבתי"), הפועלים כגוררים, ומשם והלאה מופעלים אוירוני-קרב אלה על ידי כוח-דחף. תחום פעולתם מוגדל עוד יותר על ידי סידור ליניקת דלק באוויר, מתוך אוירוני-אספקה מיוחדים. קיים גם טפוס "אוירוני-חדירה" לביצוע פעולות קרב טאקטיות, וחשיבותם רבה.*

לעומת כל אלה, הגדילו ארצות הברית גם את ייצור אוירוני-הקרב המפלטטיים, שמטרתם להדוף או להשמיד מפציצים של האויב. עם הזפעת הידיעות על גילוי נשק אטומי בברית-המועצות, הגדילו האמרי-

קאים באופן ניכר את ייצור האוירונים האלה, לשם הגנה על עריהם, ויתכן כי הדבר נעשה על חשבון ייצור אוירונים מהסוגים האחרים הנ"ל*.

אין כל ספק, כי יבואו שינויים ניכרים גם בארצות-פעולה טקטיות בציי-המלחמה ובכוחות היבשה. בים תעלה כמעט לגמרי ההתמודדות בין אניות-מערך כה בים הפתוח. ותחתה יתבלט ביותר המאבק בין האניה לצוללת ולמטוס.

על פני היבשה, לאור התפתחות נשק-הרקטה, ה"בזוקות" למיני-הנ"ל, והתותחים ללא-רתע, — יקטן אולי במידה רבה ערכו של הכוח המשוריין, אשר יהיה קל יחסית לעצרו, — ובמקומו יבוא חיל-האוויר הטקטי, ככוח-התקפה וככוח-בלימה כאחד.**

אכן, רבים הסבורים כי ערכו של כח אוירי-טקטי כזה עשוי להיות רב. לאור נסיון הקרבות בקוריאה, (עד להפכת השורות האלה, סוף ינואר 1951) ניתן להבין את המניעים לדעתו של האדמירל בארג'ו, שעה שהוא מדבר על "אוירית-התקפה" (או "אוירית-סער"), אשר תמלא, ביתר יעילות, תפקיד טקטי מעין זה שמילאו אוירוני-הצלילה "שטוקה" ("Sturzflug") הגרמניים בשלב הראשון של מלחמה, בפריצת-החזית המפורסמת ליד סידאן בשנת 1940 ובהיזדמנויות רבות אחרות.*** כוח אוירי כזה יתכן ויצטרך במלחמות עתידות למלא גם חלק ניכר מתפקיד הנוכחי של חיל-השריון, העלול להפגע

* כמה מהסופרים הצרפתיים בשאלות צבא ובטחון הביעו את דאגתם לנוכח התפתחות זו, הגורעת לדעתם הן מיכולת ארה"ב למלחמת-אוויר תוקפנית במימדים אסטרטגיים-עצמאיים, והן מסיכוייהם להפעיל כוח אוירי טקטי גדול, לתמיכה ישירה בצבאות-הקרקע, בדמות אויריה "ימית" מפותחת, הנישאת באניות נושאות-מטוסים, המסוגלות להיטלטל עד-מהרה על פני כדור-הארץ ולשתף פעולה עם צבאות מקומיים מבסיסה השטים. ודאי שדאגות אלו מושתתות על ההשערה, כי הדגש בבניית מטוסי-קרב הגנתיים יפחית בהרבה את תכניות הבניה בסוגים הללו — ומידת ממשותן של הדאגות מותנית במידת דיוקה של ההשערה. — המע.

** הרמזים לסיכוי ירידת ערכו של רכב-השריון בשדה-הקרב, השכיחים בזמן האחרון בדבריהם שבעלי-פה ושרכת של מצביאים ואנשי מדע וטכניקה אמריקאיים, מתבססים, נוסף על הנ"ל, על שתי קבוצות של אפשרויות טכניות, הנראות שם כקרובות: צירוף כוחו המוחץ של הפגז בעל המטען-החלול לדיקו של התותח הא.ט. או תותח-השדה ול-רוחק-הטוח שלו; והפעלתם הטקטית, בקנה-מידה רחב של הקליעים-המנוהלים. — המע.

*** ובמקביל לתפקידם של מטוסי "שטורמוביק" הסובייטיים, או "מפציצי-הקרב" של חיל-האוויר הטקטי הבריטי ב"צפון-אפריקה ב-1942—1943, בסיוע ישיר לגייסות-הקרקע נגד היחידות וביצורי-השדה של הצד שכנגד. — המע.

* יש לציין כי משמעות הדברים היא, שעתה פותח, בצד מטוסי-ליווי רגילים כבשלהי מלחמת-העולם השניה, טיפוס מיוחד של מטוסי-קרב לחדירה עמוקה, המסוגל אף להתמודדות, או לפגיעה במטרות נעות ובנקודות רגישות, אף בעומק הארץ היריבה. על טיפוסים-מטוסים מסוימים הציג על סוג זה ידוע בעיקר באמריקה — וכאלה הנם: "הקרב החדשים" F.88 (למפעלי מק-דונלד) F.90 (למפעלי לוקהיד) ו-F.93 (למפעלי "נורת-אמריקן"); "הקרב-לחדירה" אלה הנם כולם דו-מפלטטיים, — ואף כאלה (בין 8 ל-12 טון) שונה במאוד מזה של מטוסי-הקרב ההגנתי (מ-5 עד 8 טון). — נועד ל"תפיסת" מפציצי-אויב, או להתמודדות במטוסי-הליווי של הללו) — כמטוסי-הקרב החדשים "סאבר", F.86, או כ-F.80 המתישנים, כולם חד-מפלטטיים. — המע.

קשות, ואולי אף להבלם כליל, בתנאי אורח-המלחמה החדש, שכבר הוזכרו לעיל.

מומחים רבים ולא דוקא צרפתיים בלבד, נוטים לחשוב כי ל"אורית-התקפה" מעין זו, הפועלת בשי-תוף-פעולה הדיק עם הפיקוד של גופי-הצבא היבש-תיים, עד למימדי בריגדה (או רגימנט-רגלים) ואולי אף למטה מזה, נועד התפקיד של "נפש-המאזנים" המכרעת בין צבאות יבשתיים השוים פחות או יותר בעצמתם המספרית והסגולתית. כן יתכן הדבר כי יהיה בכוחה של "אורית-התקפה" לאזן, בשל-מות או חלקית, את הפרשה-העצמה שבין שני צבאות יבשתיים שעה שכוחם שונה.

בעיה מקצועית זו, הנוגעת לחילות-אוויר ולצב-אות-קרקע כאחד, לובשת אקטואליות מיוחדת עתה, בשים לב לכך כי בעתונות הצבאית שבחלקי-עולם שונים הובלטו בזמן האחרון הישיגיה של ברית המועצות בטיפוח סוגי אוירונים רבים ומשובחים, כהמשך לטפוסיה "שטורמוביק" מתקופת מלחמת-העולם השניה וכן מטיפוסים אחרים, שהדגש באפשרויות הפעלתם מונח דוקא בביצוע תפקידים טקטיים מעין הנ"ל. ולעומת זה, הזניחה כאילו אמריקה, לדבריהן של לא-מעטות מהבמות הצבאיות-המקצועיות, את פיתוחו של ענף-הנשק הזה בתקופת-השנים האחרונה. האדמירל באַרג'ו — אישיים, המעריך הערכה יתרה את חשיבות הנשק האווירי, — מציע לארצות הברית, במאמר-הניתוח שלו, שתכין במהרה "אורית-התקפה" חזקה, אשר תתבסס בעיקר על אניות נושאות-מטוסיים. באופן כזה תינצר עצמה אוירית-טקטית בעלת ניידות טקטית ו-סטרטגית כאחד, המאפשרת ריכוז-כוחות של "אורית-התקפה" בנקודות ההכרעה האופרטיביות. * באַרג'ו מפתח גם רעיון-משנה מענין — בדבר אפשרות הניצול של נהרות אירופה להפעלת "שדות-התעופה הניידים" האלה. ** לדעתו, יכול כוח אוירי-טקטי מסוג זה להוות גורם חשוב מאוד במערכת-ההגנה של מדינות אירופה המערבית בשלבים ראשונים של התמודדות אפשרית, בהם

* כי פירושו של דבר — גם ניידות הב-סיסים עצמם, במידה שהאניה נושאת-המטוסים משמשת גם כעין "בסיס צף", להבדיל משדה-תעופה רגיל, שאין בכוחו להתנועע. לעומת זאת שקול, כמובן, הגורם המנוגד — כי את שדה-התעופה הרגיל אין להטביע, כאשר יתכן להטביע את "הבסיס הצף" הזה. — המע.

** אכן, ספק האם הביא כאן במידה מספקת בחשבון את האפשרות של מיקוש הנהרות מהאוויר, לסתימת התנועה על פניהן ולהקלת הפגיעה בנושאות-מטוסים שתוכנסנה לתוך מיצרים טבעיים מעין אלה. — המע.

עלולות הן להיות נתונות-כוח לגבי רוסייה באשר לצבא יבשתי; ולמעשה הוא רואה בכך מעין "עזרה ראשונה" אפשרית מצד אמריקה לצבאות מערב-אירופיים.

ברור, שתכנית כזאת חייבת להשען, בראש וראשונה, על אימון רציני ויסודי בשיטות-הקרקעיות של קרקע-אוויר, ובעיקר — על מתן השכלה צבאית "קרקעית" נאותה לטייסי חיל-האוויר הטקטי. באַרג'ו עצמו אינו נוגע בצד זה של הבעיה; אך בעתונות המקצועית האמריקאית, — אמנם, זוהי עתונותו של צבא-היבשה — הושמעה בכמה הזדמנויות הדעה, כי אין באורית ארצות-הברית הבנה מספקת לענין זה, וכי טיס-טקטי "שש-אלי-קרוב" נגד יריבים שבאוויר, עד כי אינו מעריך את חשיבותה של הפגיעה במטרות שעל פני הקרקע. *

תמורות באורח-המלחמה תחולנה בלי ספק גם בתחום המלחמה האמפיביית. עליות בחופי אויב בקנה מידה גדול, כדוגמת 1943-45, תהפכנה לענין שביצועו קשה, נוכח האפשרות של שימוש במקרים אלה בפצצה האטומית כנשק-מגן. הגנרל בראד-ליי, המצביא האמריקאי, ציין לגבי שאלה זו, כי יעיינות-הפגיעה של הפצצה האטומית גדולה יותר על פני המים מאשר על פני היבשה.

ושוב, בחזרנו אל ענין המלחמה בים ומתחת לפני-הים — נראים הדברים, כי הצוללת המשוכללת תכבוש לעצמה מקום חשוב כנשק-התקפה בים, ואולי גם כנשק עיקרי בפעולות אמפיבייות. המומחים הצרפתיים והאדמירל שרמן, "ראש המבצעים" בואשינגטון **, מציינים את חשיבות הצוללת, ואת הצורך לפתח נשק נגדי, ובעיקר של הצי — את נושאות-האווירונים. ערכה של הצוללת עלה במידה רבה כתוצאה מחוסר אפשרות להשתמש ב"רדאר" מתחת לפני המים. ***

במקרה שהפצצה לא תהווה נשק מכריע, רואה הגנרל שאסין התפתחות מעין זו: ברית-המועצות ובנות בריתה פותחות בהתקפה כללית יבשתית בשתי חזיתות עיקריות — במערב אירופה ובסקנדינביה, תוך כדי ניצול יתרון מספרי עצום בכוחות יבשתיים. התקפת-משנה תיערך, לדעתו, נגד

* וביחוד, כשאין אלו שדרות צפופות של רכב, הר מבטיחות תוצאות רבות-רושם, כי אם "רק" תיבות-שדה מוסוות-היטב, או קני מכוונות-יריה, העוצרים באשם העקשנית את התקדמותן של יחידות-הרגלים המסתערות. — המע.

** דהיינו, ראש מטה-הצי. — המע.
*** הגם שקיימים בצי מכשירים להבחנה בצוללות — אלא שהגם קצרי-טווח, לעומת אפשרויותיו של הרדאר. — המע.

הבלקאנים והמזרח התיכון. שאסין משוכנע, כי רוסיה לא תזלזל בחזית זו — ובעיקר במטרת כיבוש צפון אפריקה, אשר בה נכשל היטלר כשלון כה יסודי. במקרה של הצלחה, תגיע ההתקדמות ה"מזרחית" עד לקו־הסרטן באפריקה, דרך המזרח התיכון, ועד לגבול ספרד באירופה במערבית (ותבלע את ארצות סקנדינביה עוד בשלב הפעולות הראשון). אחרי־כן יוגשם כיבושה של אפריקה ואנגליה, ומשם תתנהל התקפה על אמריקה, מצפון — בדרך גרנלנד ולבראדור, ומדרום — בדרך בראזיל, קובה ומכסיקו. במזרח הרחוק תשאר כנראה הודו מחוץ לקרב, אולם אינדונזיה ואחריה אוסטרליה, תכבשנה בשלבים המאוחרים יותר, וכך יקרה להודו־סין וליפאן. אולם שאסין איננו חושב שנשקפת סכנת פלישה לאמריקה מצד אלאסקה, בהתחשב בתנאים האקלימיים הקשים שם.

במקרה של כשלון התכנית הסובייטית באחד השלבים שצוינו לעיל, תבוא התקפת־נגד רבתי אמריקאית, במטרה "להגיע לשטח העיקרי של רוסיה, הוא המשולש מוסקבה־לנינגרד־סברדלובסק". התקפת־הנגד תבוא אותה־עת בשלושה כיוונים עיקריים: (1) אנגליה — סקנדינביה — ריגה — רז'ב. (2) אפריקה־הצפונית — רומניה — אודסה — קוקאז. (3) המזרח התיכון — באקו — אוראל. הגנרל שאסין מציין כי ביצוע ההתקפה ישען במידה רבה מאוד על פעולות דומות לאלו של וינגייט בבורמה. תפעלנה חטיבות מוצנחות בכמות רבה. הן תופעלנה לפי עקרונות "המצור האוירי", העקיפה ופסיחה על עמדות אויב — בצורות אך מבודדות והולכות, — כפי שהונהגו על־ידי האמריקאים במלחמת האיים במזרח הרחוק. חיל האויר וחילות מוט־סיים, יהיה להם חלק רב בכל המבצעים. "נשק מדעי", לכל צורותיה, ישתלט במרוצת הזמן על שדות הקרב וזירות המלחמה, תוך כדי פגיעה נרחבת באזרחים, ביבולים וביצירות הציביליזציה כאחד*. הערים הגדולות, אשר יצאו יחסית, "בשלום" ממלחמת־העולם השניה, תהרסנה כנראה כליל במלחמה עתידה. בנוסותו לתת הערכה "מעשית" לניתוח הזה, מביע הקולונל א. סימון — מהמטה הכללי הצרפתי — את הדעה, כי מנקודת השקפתה של ברית המועצות אפשר להעריך את המצב באופן אופטימיסטי — אם לעשות חשבון לפי המצב הקיים, לאורך כל החזיתות האפשריות, במקרה של פרוץ־מלחמה פתאומית: —

* כנראה שבין השאר מתכוון כאן הגנ' שאסין ל"נשק הביאולוגי", המטיל מראש את אימתו על רבים, בארצות אירופה ובאמריקה כאחד. — ה.מ.ע.

באירופה המרכזית והמערבית יש לדעתו, לברית המועצות 70 דיביזיות לפחות. מולן ניצבות 5 דיב. צרפתיות, 2 דיב. אנגליות, 2 דיב. אמריקאיות, 7 דיב. איטלקיות, 2 דיב. בלגיות, בריגדה הולנדית אחת ושני גדודים של לוכסמבורג. חולשתן של המעצמות המערביות באה במידת־מה כתוצאה מן העובדה שיש להן כוחות רבים מחוץ לאירופה*. בא־ויר קיים לפי הנתון שויון כוחות, כשלברית המועצות כ־16.000 אוירונים, ולמערב — עד 14.000.**

באירופה הצפונית מרוכזות 15 דיביזיות סובייטיות, ומולן 35.000 חיילים שבדיים, 25.000 נורבגים חסרי ציוד חדיש ו־30.000 פינים, המבודדים איסטרטגית. הוא סבור איפוא, כי רוסיה תגיע בהקדם עד לים הצפוני בחזית זו.

במזרח התיכון ניצבות 25־20 דיביזיות סובייטיות, המופנות כלפי הנפט של פרס, עיראק וערב־הסעודית. מולן — כמה דיביזיות פרסיות ועיראקיות בעלות כושר־קרב מפוקפק ביותר. לבנון, סוריה ועבר־הירדן, אינן מסוגלות להלחם נגד צבא חדיש. לברית המועצות 25 דיביזיות נוספות מול החזית ה־תורכית, וכן גם צבא בולגרי, אשר אומן וצויד מחדש ואף הורחב. מולן צבא תורכי של 350.000 איש; ב־25 דיביזיות, המהווה כוח רציני. "בנות הברית המערביות עצמן, אשר לרשותן כמה יחידות של כוחות קרקע ואויר במזרח התיכון, לא יהיה בהן כדי לתקן במהרה את שיווי־המשקל — וזירה־שבכוח זו דומה במיוחד, ובצורה עוד יותר מדאיגה לזו של קוריאה". — כך מניח קולונל סימון, אשר נמנע מלהזכיר את ישראל. הוא איננו מביע כל דעה גם ביחס לאפשרות של שי־תוף תורכיה בפעולות שמוץ לחזית ה"תורכית" הטהורה, ומחלק את המזרח התיכון כאילו לשתי חזיתות נפרדות: האחת — תורכית, והשניה — ערבית.

* רוב נכר של הדיביזיות המאורגנות שבצבא הבריטי; ועיקר כוח־האדם המקצועי ה־מאומן, והפיקוד הנמוך המנוסה של הצבא הצרפתי (עיין הרשימה על עצמתה הצבאית על צרפת במדון העולם החדש). — ה.מ.ע.

** בסעיף זה, כבאחדים מן הבאים, לא הובאו בחשבון גייסות המילואים והעתודות. חיי שובם של אלה איננו מהקלים, בשים לב להפרשים הגדולים בצורות הארגון, למת־האימון הקודם, אפשרויות הגיוס המהיר ומרחקים גיאוגרפיים. הרשימה גם נתישנה, בינתים, מכמה בחינות — וכבר כיום יתכן וחונות בארצות אירופה המערבית, [אזור־הכיבוש המערבי בגרמניה, שתיים שלוש דיביזיות יותר מהמפורט ברשימה זו. וכמובן שהחשבון הנ"ל מתבסס על הנחת הניטרליזם של שביצריה, בעלת מספר נכר של דיביזיות, אם גם חסר לה דבר־מה. ממערב־הכוחות המלא של צבא חדיש, והוא אינו מביא כלל בחשבון — לא את יוגוסלביה, ולא את מרבית הארצות של "דמוקרטיה עממית" באירופה. — ה.מ.ע.

פרסית, הנתמכת ע"י חילות מצב ומשלוח קטנים של מעצמות המערב.

ב מ ז ר ח ה ר ח ו ק : 40 דיביזיות סוביטיות "הרחקות מבסיסהן"; אך, "מסוגלות, בעזרת סין העממית, לעקור את כוחות המערב מיבשת אסיה בא" זור ההוא." סימון מציע מטעמי חסכון הכוחות, לבסס כאן את הגנת "המערב" על האיים, מיפאן עד יִנָּה. א נ ג ל י ה — לא תִּכְבֵּשׁ, מניח הקולונל סימון. לגוש המזרחי אין הכוחות הימיים הדרושים לביצוע פלישה לתוך האי, בעל אוכלוסייה גדולה וכוח צבאי ותעשיתי רב.

מאידך גיסא, מציין הקולונל סימון את "חולשתה היחסית, המדעית-טכנית, של רוסיה". המחסור בנפט מביא עדיין, להפעלתם של סוסים, ולא של כוח מכני, במחצית יחידותיו של הצבא האדום. במשך כל תקופת מלחמת העולם הקודמת לא המציאה לדבריו רוסיה כל נשק חדיש ורק שיכללה כמה מכונות וכלים שקיבלה מחוץ-לארץ. במלחמה הקודמת היא נעזרה במידה לא קטנה על ידי משלוחים מאמריקה. כיום, לדעת הקול. סימון, לא הביא אף גיוסם של אנשי מדע גרמניים לידי שנוי יסודי ברמה היחסית של המחקר והתעשייה בברית המועצות.

אין כל ספק, כי עם כל נסיונם להיות אוביקטיביים, מושפעים המומחים הצרפתיים מעובדת השתייכותם לאחד הצדדים. אפילו תוך גישה עצמאית — שבה כל הערכת-מצב לנקודת-המוצא: מהו ערכו היחסי של הנשק האטומי ושל סוגי נשק "מדעיים" אחרים? נשק זה, כוחו איננו נמדד במספרים, כגון אלה של דיביזיות, טנקים, אוירונים וצוללות. הערכות

בקשר לנשק אטומי ו"נשק מדעי" אחר, אינן יכולות להיעשות אלא על בסיס חישוביהם של יודעי הסוד במלואו; ואף אלה, הרי טרם היתה להם הזדמנות של תמרון או ניסוי הנשק החדש הזה בתנאים ריאליסטיים. אף מלחמת קוריאה — שלא כמלחמת ספרד ב-1937, — לא היתה "שטח לניסויים" של הנשק החדש. השכלולים הטכניים בנשק המוכר מקודם, שהופגנו בקוריאה, אין בהם, כמובן, כדי להוות גורם מים מהפכניים בחישובי מאזן הכוחות.

אם כי נדמה, כאילו אף לבעל-המקצוע כיום אין כל אפשרות לערוך חישוב מציאותי של סיכויי הצדדים, הרי ברשותם של אלה העומדים בראש שני הצדדים נמצא ודאי חומר מודיעין, המאפשר שיקול הקרוב יותר למציאות. בסוף שנות השלושים, לא עמד לרשות הצדדים נשק "סודי" ו"מדעי" במובנן של המילים הללו כיום, ועל כן יכלו חוקרים אחדים של המדע הצבאי — כמו, למשל, הקולונל (היום — גנרל) דיגול בצרפת, הבריגדיר באומן באנגליה וכן גם מומחים אחרים — לתאר מראש, בספרות המקצועית, את ההתפתחות הצבאית במלחמה הבאה, במידה מפתיעה של דיוק (דבר זה הוברר כמובן רק אחרי התחלת הפעולות, כי בשעת פרסומן נחשבו ההערכות האלו למעשה-אפיקורסות). כיום הגורמים כמוסים הרבה יותר: הניחושים צריכים להיעשות לא רק באשר לסיכויי הניצול הטקטי והאסטרטגי של סוגי נשק ידועים פחות או יותר; הפעם הניחוש הוא לגבי עצם קיומם, והיקף פעולתם, של מכשירי לחימה חדשים לגמרי, הידועים רק לחוג מצומצם ביותר של אנשי-מדע ומפקדים.

● בניהול מלחמה יש שלוש תכליות ראשיות:

א. לנצח ולמגר את כוחו המזוין על האויב.

ב. להשתלט על מקורות-הכוח, החמריים ואחרים, של צבא האויב.

ג. לזכות בדעת-הקהל.

גנרל קרל פון-קלאוזביץ